

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
Departament Rolnictwa

Informacja sygnalna

Wyniki wstępne

Warszawa, 2010-12-17

BADANIE PRODUKCJI ROŚLINNEJ

**WYNIKOWY SZACUNEK PRODUKCJI GŁÓWNYCH
ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH I OGRODNICZYCH W 2010 R. ¹⁾**

Wyniki szacunku wynikowego produkcji głównych upraw rolnych i ogrodnich w 2010 r. przedstawiają się następująco:

- zbiory **zbóż ogółem** szacuje się na ok. 27,3 mln t, tj. o 8,5% mniej od zbiorów ubiegłorocznych i o 2,0% więcej od średnich zbiorów z lat 2001-2005; w tym zbiory **zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** szacuje się na ok. 25,5 mln t, tj. o 9,0% mniej od uzyskanych w 2009 r. i o 2,9% więcej od średnich zbiorów z pięciolatki 2001-2005,
- zbiory **rzepaku i rzepiku** ocenia się na ok. 2,1 mln t, tj. o 16,8% mniej od zbiorów ubiegłorocznych i o 76,3% więcej niż w pięcioleciu,
- zbiory **ziemniaków** ocenia się na 8,8 mln t, tj. o 9,7% mniej od zbiorów uzyskanych w 2009 r. i o 40,0% mniej od średnich zbiorów z lat 2001-2005,
- zbiory **buraków cukrowych** szacuje się na ok. 9,8 mln t, tj. o 9,5% mniej od ubiegłorocznych i o 19,7% mniej od średnich zbiorów z lat 2001-2005,
- zbiory **warzyw gruntowych** ocenia się na 4,3 mln t, tj. o 11,6% mniej od uzyskanych w 2009 r.,
- zbiory **owoców z drzew** szacuje się na 2,2 mln t, tj. o 28,7% mniej od zbiorów ubiegłorocznych,
- zbiory **owoców jagodowych** szacuje się na 0,5 mln t, tj. o 3,1% mniej od zbiorów 2009 r.

¹⁾Informacja zawiera wyniki trzeciego, tzw. wynikowego szacunku plonów i zbiorów zbóż, rzepaku i rzepiku, ziemniaków, buraków cukrowych, warzyw gruntowych oraz owoców z drzew i jagodowych, opracowanego na podstawie badań reprezentacyjnych plonów upraw, przeprowadzonych w wylosowanych gospodarstwach indywidualnych, wyników sprawozdawczości z gospodarstw państwowych, spółdzielczych i spółek oraz ocen i ekspertyz przeprowadzonych w listopadzie br. Oceny i ekspertyzy przeprowadzili rzeczoznawcy GUS, poczynając od szczebla gminnego na podstawie lustracji pól i sadów. Powierzchnię upraw przyjęto wg szacunków rzeczoznawców terenowych GUS oraz na podstawie sprawozdawczości z gospodarstw państwowych, spółdzielczych i spółek.

I. PRODUKCJA GŁÓWNYCH UPRAW ROLNYCH

Zboża

Warunki termiczno-wilgotnościowe w okresie późnego lata i wczesnej jesieni 2009 r., a więc w okresie siewów zbóż ozimych pod zbiory 2010 r. były zróżnicowane, jednak na ogół niekorzystne z uwagi na niedobory wilgoci w glebie, które utrudniały kiełkowanie i rozwój roślin.

Siewy zbóż ozimych rozpoczęte pod koniec sierpnia 2009 r. powszechnie przeprowadzano we wrześniu w nadmiernie przesuszoną glebę. Warunki wilgotnościowe jeszcze na początku października nie sprzyjały kiełkowaniu i wschodom roślin. Opady deszczu od drugiej połowy października poprawiły stan uwilgotnienia gleby i przyspieszyły kiełkowanie i wzrost ozimin. W listopadzie i w pierwszej dekadzie grudnia stosunkowo wysokie jak na tę porę roku temperatury gleby i powietrza sprzyjały dalszemu wzrostowi i rozwojowi ozimin.

Rośliny zbóż oraz rzepaku i rzepiku ozimego w końcowej fazie wegetacji jesienią 2009 r. były dostatecznie wyrosnięte i rozkrzewione oraz dobrze zahartowane.

Występujące w drugiej dekadzie grudnia ochłodzenie zahamowało procesy życiowe roślin i oziminy weszły w stan zimowego spoczynku. W okresie zimy 2009/2010 warunki były na ogół korzystne dla roślin ozimych z uwagi na stosunkowo grubą pokrywę śnieżną. Niekorzystny wpływ na stan plantacji w tym okresie miały krótkie okresy ociepleń, w wyniku których topniejący śnieg tworzył trudno przepuszczalną zlodowaciałą warstwę.

Z okresu zimowego spoczynku wiele plantacji wyszło osłabionych na skutek porażenia pleśnią śniegową. Duże wahania temperatur w marcu przy zalegającej grubej warstwie śniegu, przyczyniały się do wystąpienia wyprzeń ozimin oraz porażenia upraw chorobami grzybowymi. Największe nasilenie niekorzystnych zjawisk występowało w południowej części kraju.

W trzeciej dekadzie marca w zachodniej części kraju nastąpiło ruszenie wegetacji zbóż ozimych. Pod koniec miesiąca przystąpiono do pierwszych wiosennych prac polowych, a lokalnie w zachodniej części kraju rozpoczęto siewy owsa.

Do siewów zbóż jarych powszechnie przystąpiono w pierwszych dniach kwietnia, a zakończono je w drugiej dekadzie miesiąca. Nadmierne uwilgotnienie gleby występujące na terenie prawie całego kraju utrudniało prowadzenie ochrony roślin, a także innych zabiegów agrotechnicznych oraz uniemożliwiało terminowe wysianie zbóż jarych. Intensywne opady

deszczu od drugiej dekady maja sprawiały, że przy nadmiernym uwilgotnieniu gleby na wielu plantacjach nie przeprowadzono terminowo zabiegów agrotechnicznych.

Warunki agrometeorologiczne w maju były niekorzystne dla wegetacji i rozwoju roślin. Występujące ulewne deszcze spowodowały, że wiele gospodarstw zostało w wyniku powodzi całkowicie zalanych, a uprawy częściowo lub całkowicie zniszczone.

W drugiej i trzeciej dekadzie maja, na terenach nie dotkniętych powodzią i podtopieniami zboża ozime rozpoczęły kłoszenie, zaś pod koniec miesiąca na przeważającym obszarze kraju zaobserwowano ich kwitnienie. W tym samym okresie zboża jare wchodziły w fazę strzelania w źdźbło, a pod koniec maja rozpoczęło się ich kłoszenie.

Warunki wegetacji roślin i przeprowadzania prac polowych w czerwcu były bardzo zróżnicowane. Uwilgotnienie wierzchniej warstwy gleby na początku miesiąca zabezpieczało potrzeby wodne roślin, a ciepła i słoneczna pogoda sprzyjała ich wzrostowi i rozwojowi. Pod koniec czerwca, w wyniku niedoboru opadów oraz utrzymywania się cieplej i słonecznej pogody, następowało szybkie wyczerpywanie się zapasów wody w glebie.

Na przeważającym obszarze Polski zbiór zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi rozpoczęty w I połowie lipca zakończono w sierpniu.

Według danych z szacunku wynikowego powierzchnia uprawy **zbóż ogółem** wyniosła niespełna 8,5 mln ha i była niższa od ubiegłorocznej o 104,1 tys. ha (o 1,2%), natomiast wyższa o 82,1 tys. ha (o 1,0%) od średniej z lat 2001-2005.

Plony zbóż ogółem oszacowano na 32,2 dt/ha, tj. o 2,6 dt/ha (o 7,5%) mniej od uzyskanych w 2009 r., a w porównaniu do średniej z lat 2001-2005 - więcej o 0,3 dt/ha (o 0,9%).

Zbiory zbóż ogółem szacuje się na ok. 27,3 mln t, tj. o ponad 2,5 mln t (o 8,5%) mniej od uzyskanych w 2009 r., a w porównaniu do średniej z lat 2001-2005 - więcej o ok. 0,5 mln t (o 2,0%).

Łączną powierzchnię **zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** określono na ponad 8,1 mln ha, tj. o 117,1 tys. ha (o 1,4%) mniej od powierzchni ubiegłorocznej, natomiast więcej o 95,8 tys. ha (o 1,2%) w porównaniu do średniej z lat 2001-2005.

Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi szacuje się na 31,4 dt/ha, tj. o 2,7 dt/ha (o 7,9%) mniej od uzyskanych w roku ubiegłym, oraz o 0,5 dt/ha (o 1,6%) więcej od średniej z lat 2001-2005.

Ocenia się, że wszystkie gatunki zbóż ozimych i jarych plonowały niżej w porównaniu z rokiem ubiegłym, a w porównaniu do średnich plonów z lat 2001-2005 plony: pszenicy ozimej, jęczmienia ozimego, owsa, pszenżyta ozimego oraz mieszanek ozimych zwiększyły się, natomiast zmniejszyło się plonowanie: pszenicy jarej, żyta, jęczmienia jarego, pszenżyta jarego oraz mieszanek zbożowych jarych.

Tabl. 1. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory zbóż

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2009	2010	
	w liczbach bezwzględnych			2009=100
Ogółem				
Powierzchnia w mln ha	8,4	8,6	8,5	98,8
Plony z 1 ha w dt	31,9	34,8	32,2	92,5
Zbiory w mln t	26,8	29,8	27,3	91,5
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi				
Powierzchnia w mln ha	8,0	8,2	8,1	98,6
Plony z 1 ha w dt	30,9	34,1	31,4	92,1
Zbiory w mln t	24,8	28,0	25,5	91,0

a) Przeciętne roczne.

Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oszacowano na 25,5 mln t, tj. o około 2,5 mln t (o 9,0%) mniej od ubiegłorocznych, natomiast w porównaniu do średniej z lat 2001-2005 było to więcej o ponad 0,7 mln t (o 2,9%).

Tabl. 2. Struktura zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2009	2010
	w %		
Zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	100,0	100,0	100,0
z tego:			
Pszenica ozima	23,8	24,4	24,5
Pszenica jara	5,8	4,1	5,2
Żyto	20,0	17,0	17,2
Jęczmień ozimy	1,8	2,8	2,6
Jęczmień jary	11,3	11,3	11,2
Owies	6,8	6,4	6,6
Pszenżyto ozime	11,1	16,4	14,0
Pszenżyto jare	1,4	1,4	1,5
Mieszanki zbożowe ozime	0,8	1,0	0,8
Mieszanki zbożowe jare	17,1	15,3	16,4

a) Przeciętne roczne.

Zboża intensywne (pszenicę, jęczmień i pszenżyto) zasiano na powierzchni prawie 4,8 mln ha, tj. mniej w porównaniu do powierzchni ubiegłorocznej o 184,7 tys. ha (o 3,7%). Udział powierzchni zbóż intensywnych w grupie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniósł 59,0% i jest to o 1,4 pkt proc. mniej od roku ubiegłego (w roku poprzednim wzrost wyniósł 1,7 pkt proc.).

W grupie zbóż intensywnych zwiększyła się w porównaniu do 2009 r. powierzchnia uprawy: pszenicy jarej – o 83,4 tys. ha (o 24,7%) oraz pszenżyta jarego – o 4,5 tys. ha (o 3,9%), natomiast zmniejszyła się powierzchnia zasiewów: pszenicy ozimej - o 23,5 tys. ha (o 1,2 %), jęczmienia ozimego – o 19,3 tys. ha (o 8,5%), jęczmienia jarego – o 18,9 tys. ha (o 2,0%) oraz pszenżyta ozimego – o 210,8 tys. ha (o 15,6%). Przy niższej powierzchni uprawy zbóż intensywnych i plonach zbóż intensywnych, ocenionych na 35,8 dt/ha, tj. o 2,5 dt/ha (o 6,5%) niższych od ubiegłorocznych, zbiory tych zbóż szacuje się na ok. 17,1 mln t, tj. o blisko 1,9 mln t (o 9,9%) mniej od uzyskanych w 2009 r.

Zbóż ekstensywnych (żyta, owsa i mieszanek zbożowych) zasiano ponad 3,3 mln ha, tj. więcej o 67,6 tys. ha (o 2,1%) w porównaniu do powierzchni w 2009 r., a ich udział w grupie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniósł 41,0%, tj. o 1,4 pkt proc. więcej niż w roku ubiegłym.

W grupie zbóż ekstensywnych zwiększyła się powierzchnia uprawy mieszanek zbożowych jarych – o 68,2 tys. ha (o 5,4%) i owsa – o 13,8 tys. ha (o 2,6%), natomiast zmniejszyła się powierzchnia uprawy mieszanek zbożowych ozimych – o 14,3 tys. ha (o 18,0%), żyta – o 0,1 tys. ha (tj. na poziomie roku ubiegłego). Przy zwiększonej powierzchni uprawy zbóż ekstensywnych i plonach wyszacowanych na 25,2 dt/ha tj. niższych od uzyskanych w roku ubiegłym o 2,4 dt/ha (o 8,7%), ocenia się, że uzyskane zbiory są niższe od ubiegłorocznych o około 0,6 mln t (o 7,0%) i wynoszą niespełna 8,4 mln t.

W grupie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w porównaniu do 2009 r. zmniejszyła się o 268,1 tys. ha (o 5,3%) powierzchnia uprawy **zbóż ozimych** i wyniosła około 4,8 mln ha.

Ocenia się, że plony **zbóż ozimych** wyniosły 34,0 dt/ha i były niższe od ubiegłorocznych o 2,6 dt/ha (o 7,1%). Najwyższe plony zbóż ozimych, powyżej 40,0 dt/ha, osiągnięto w województwach: opolskim (49,8 dt/ha), dolnośląskim (44,4 dt/ha) i zachodniopomorskim (41,8 dt/ha), natomiast najniższe plony zbóż ozimych poniżej 25,0

dt/ha uzyskano w województwach: mazowieckim (24,5 dt/ha), podlaskim (24,7 dt/ha) i świętokrzyskim (24,9 dt/ha).

Tabl. 3. Plony zbóż ozimych

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2009	2010	
	z 1 ha w dt			2009=100
Pszenica	39,6	43,2	41,3	95,6
Żyto	24,4	26,6	23,4	88,0
Jęczmień	36,0	42,7	39,2	91,8
Pszenżyto	32,9	36,3	33,3	91,7
Mieszanki zbożowe	29,2	32,2	30,1	93,5

a) *Przeciętne roczne*

Łączne zbiory zbóż ozimych szacuje się na około 16,3 mln t, tj. o 2,2 mln t (o 12,1%) mniej od ubiegłorocznych, w tym zbiory:

- pszenicy ozimej na ponad 8,2 mln t, tj. o 0,5 mln t (o 5,5%) mniej niż w 2009 r.;
- żyta na około 3,3 mln t, tj. o ponad 0,4 mln t (o 11,9%) mniej niż w roku ubiegłym;
- pszenżyta ozimego na niespełna 3,8 mln t, tj. o ok. 1,1 mln t (o 22,6%) mniej niż w 2009 r.;
- jęczmienia ozimego na ponad 0,8 mln t, tj. o około 0,2 mln t (o 15,9%) mniej niż w 2009 r.;
- mieszanek zbożowych ozimych na około 0,2 mln t, tj. o 59,3 tys. t (o 23,2%) mniej niż w 2009 r.

Najwyższą produkcję ziarna zbóż ozimych, powyżej 2,5 mln t osiągnęło województwo wielkopolskie, natomiast najmniejszą, poniżej 0,4 mln t, odnotowano w województwach: małopolskim, śląskim, świętokrzyskim i podkarpackim.

Powierzchnia **zbóż jarych** w porównaniu do zasiewów ubiegłorocznych zwiększyła się o około 151,0 tys. ha (o 4,8%) i wyniosła ponad 3,3 mln ha.

Plony **zbóż jarych** ocenia się na 27,8 dt/ha, tj. o 2,2 dt/ha (o 7,3%) mniej od uzyskanych w roku ubiegłym. Najwyższe plony zbóż jarych, powyżej 31,0 dt/ha uzyskano w województwach: opolskim (36,2 dt/ha), dolnośląskim (33,0 dt/ha), wielkopolskim (31,6 dt/ha) i warmińsko-mazurskim (31,4 dt/ha), natomiast najniższe - poniżej 24,0 dt/ha w województwach: świętokrzyskim (22,0 dt/ha), małopolskim (23,2 dt/ha) oraz podkarpackim (23,9 dt/ha).

Tabl. 4. Plony zbóż jarych

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2009	2010	
	z 1 ha w dt			2009=100
Pszenica	31,1	32,7	30,5	93,3
Jęczmień	31,0	32,4	29,8	92,0
Owies	24,7	26,9	24,8	92,2
Pszenżyto	27,0	29,3	26,7	91,1
Mieszanki zbożowe	27,4	28,8	26,9	93,4

a) *Przeciętne roczne.*

Zbiory zbóż jarych łącznie szacuje się na około 9,2 mln t, tj. o prawie 0,3 mln t (o 2,8%) mniej od uzyskanych w roku ubiegłym, w tym zbiory:

- pszenicy jarej na około 1,3 mln t, tj. o około 0,2 mln t (o 16,3%) więcej niż w 2009 r.;
- jęczmienia jarego na ponad 2,7 mln t, tj. o około 0,3 mln t (o 9,8%) mniej od zbiorów ubiegłorocznych;
- owsa na ponad 1,3 mln t, tj. o około 81,0 tys. t (o 5,7%) mniej niż w 2009 r.;
- pszenżyta jarego na ponad 0,3 mln t, tj. o 17,2 tys. t (o 5,1%) mniej niż w 2009 r.;
- mieszanek zbożowych jarych na niespełna 3,6 mln t, tj. o około 49,3 tys. t (o 1,4%) mniej niż w roku ubiegłym.

Najwyższe zbiory zbóż jarych, powyżej 1,0 mln t uzyskały województwa: mazowieckie (1,2 mln t), lubelskie i wielkopolskie (po 1,1 mln t), natomiast najniższe - poniżej 0,3 mln t uzyskano w województwach: lubuskim i śląskim (po ok. 0,2 mln t.), małopolskim, podkarpackim i świętokrzyskim (po ok. 0,3 mln t).

Na podstawie przeprowadzonego na przełomie października i listopada wynikowego szacunku produkcji upraw rolnych stwierdzono, że w bieżącym roku zwiększyła się powierzchnia uprawy kukurydzy na ziarno. Powierzchnię uprawy kukurydzy na ziarno wyszacowano na 298,7 tys. ha. W porównaniu do roku ubiegłego zanotowano zwiększenie powierzchni jej uprawy o 24,6 tys. ha, tj. o 9,0%. Przy plonach ziarna kukurydzy wyszacowanych na 57,5 dt/ha, a więc o 4,8 dt/ha (o 7,7%) niższych od ubiegłorocznych, zbiory ziarna kukurydzy wyniosły ponad 1,7 mln t, tj. o 1,0 tys. t (o 0,6%) więcej od uzyskanych w roku ubiegłym.

Rzepak i rzepik

Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku (ozimego i jarego łącznie) wyniosła

w bieżącym roku 769,3 tys. ha i była mniejsza od ubiegłorocznej o około 40,6 tys. ha (o 5,0%), natomiast większa o 290,0 tys. ha (o 60,5%) od średniej z lat 2001-2005. Zasiwy rzepaku i rzepiku jarego stanowiły tylko 3,8 % ogólnej powierzchni uprawy rzepaku i rzepiku (w roku 2009 – 2,8%).

Do czynników ograniczających plonowanie rzepaku i rzepiku w 2010 r. należy zaliczyć:

- niskie temperatury powietrza i niedobór opadów w kwietniu i pierwszej dekadzie maja utrudniające wschody rzepaku jarego oraz wzrost i rozwój roślin rzepaku i rzepiku,
- niższy poziom nawożenia, z uwagi na bardzo wysoki wzrost cen nawozów zwłaszcza azotowych,
- dwukrotną powódź w maju oraz czerwcu powodująca straty w zasiewach,
- podtopienie wielu plantacji w okresie zbiorów uniemożliwiający przeprowadzenie zbiorów w optymalnych terminach agrotechnicznych,
- lokalne straty spowodowane występującymi intensywnymi opadami deszczu, często o charakterze burzowym, połączone z silnym wiatrem, powodujące wyleganie plantacji rzepaku i rzepiku oraz osypywanie się nasion na plantacjach skoszonych lecz nie zebranych (przygotowanych do zbioru dwufazowego).

Uzyskane w tym roku plony rzepaku i rzepiku wyszacowano na 27,0 dt/ha, a więc były one o 3,8 dt/ha (o 12,3%) niższe od ubiegłorocznych i o 2,4 dt/ha (o 9,8%) wyższe od średniej z lat 2001-2005. Zbiory rzepaku i rzepiku szacuje się na blisko 2,1 mln t, tj. o ponad 0,4 mln t, (o 16,8%) mniej od uzyskanych w roku ubiegłym oraz o około 0,9 mln t, tj. o 76,3% więcej od średniej z lat 2001-2005.

Tabl. 5. Produkcja rzepaku i rzepiku

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2009	2010	
	w liczbach bezwzględnych			2009=100
Powierzchnia w tys. ha	479,4	810,0	769,3	95,0
Plony z 1 ha w dt	24,6	30,8	27,0	87,7
Zbiory w tys. t	1178,4	2496,8	2077,6	83,2

a) *Przeciętne roczne.*

Wyższe od ubiegłorocznych zbiory rzepaku i rzepiku odnotowano w 3 województwach, przy czym w 2 województwach wzrost zbiorów był wynikiem zwiększenia powierzchni uprawy, pomimo uzyskania niższych plonów. W jednym województwie wzrost zbiorów nastąpił w wyniku zwiększenia plonów pomimo zmniejszenia

arealu uprawy.

Największe zbiory rzepaku i rzepiku, powyżej 250,0 tys. ton, uzyskano w województwach: wielkopolskim (337,1 tys. t), zachodniopomorskim (299,9 tys. t), dolnośląskim (283,1 tys. t), i kujawsko-pomorskim (275,3 tys. t), natomiast najmniejsze, poniżej 15,0 tys. ton odnotowano w województwach: małopolskim (11,1 tys. t) i świętokrzyskim (14,3 tys. t).

Ziemniaki

Powierzchnia uprawy ziemniaków w bieżącym roku wyniosła około 0,5 mln ha i była mniejsza od ubiegłorocznej o 17,1 tys. ha (o 3,4%) oraz mniejsza o 322,1 tys. ha (o 39,6%) od średniej z lat 2001-2005.

Tabl. 6. Produkcja ziemniaków

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2009	2010	
	w liczbach bezwzględnych			2009=100
Powierzchnia w mln ha	0,8	0,5	0,5	96,6
Plony z 1 ha w dt	180	191	179	93,7
Zbiory w mln t	14,6	9,7	8,8	90,3

a) Przeciętne roczne.

Plony ziemniaków wyniosły 179 dt/ha i w porównaniu do roku ubiegłego zmniejszyły się o 12 dt/ha (o 6,3%). Tegoroczne plony ziemniaków były również niższe o 1 dt/ha (o 0,6%) od średnich plonów z lat 2001-2005. Najwyższe plony, powyżej 220 dt/ha uzyskano w województwach: wielkopolskim (218 dt/ha), pomorskim (216 dt/ha), dolnośląskim i zachodniopomorskim (po 209 dt/ha) i w opolskim (200 dt/ha), a najniższe, poniżej 140 dt/ha w województwach: małopolskim (124 dt/ha) i świętokrzyskim (132 dt/ha).

Do czynników, które wpłynęły na niezbyt wysoki poziom tegorocznych plonów ziemniaków należy zaliczyć:

- nadmierne uwilgotnienie gleby na wielu plantacjach, powodujące gnicie bulw,
- znaczne straty podczas zbioru ziemniaków,
- silne zachwaszczenie ziemniaków na wielu plantacjach pod koniec wegetacji,
- trudności z przeprowadzeniem zabiegów agrotechnicznych (obredlania, ochrona roślin, chemiczne zwalczanie chwastów),
- nadal niewielkie wykorzystanie kwalifikowanego materiału sadzeniakowego.

Zbiory ziemniaków w bieżącym roku wyniosły około 8,8 mln t, a więc były niższe o prawie 0,9 mln t (o 9,7%) od ubiegłorocznych i niższe o 5,8 mln t (o 40,0%) od średnich zbiorów z lat 2001-2005.

Największą produkcję ziemniaków przekraczającą 1,0 mln t odnotowano w województwie mazowieckim (1,2 mln t), natomiast najniższe zbiory nie przekraczające 260,0 tys. t odnotowano w województwach: śląskim (214,2 tys. t), lubuskim (214,9 tys. t) i warmińsko- mazurskim (258,9 tys. t).

Buraki cukrowe

W bieżącym roku siewy buraków cukrowych rozpoczęto już w marcu, ale powszechnie prowadzono je w początkach kwietnia. W drugiej dekadzie kwietnia na znacznym obszarze kraju zakończono siewy buraków. Dobre uwilgotnienie gleby i wzrost temperatury powietrza i gleby od drugiej połowy kwietnia spowodowały dobre wschody i początkowy rozwój roślin, chociaż w niektórych rejonach kraju pojawiały się poranne przymrozki, które nieco hamowały wschody roślin. Intensywne opady deszczu w maju wpłynęły na zahamowanie wegetacji. W pierwszej dekadzie czerwca rośliny wykształciły dopiero drugą parę liści właściwych i zatrzymały się w tej fazie rozwoju oczekując na wzrost dobowych temperatur i spadek ilości wody w glebie, której nadmiar hamował wzrost i rozwój korzeni buraków cukrowych.

Warunki pogodowe w kolejnych tygodniach spowodowały intensywny rozwój wegetacji i wyrównanie stanu plantacji, jednak niekorzystny rozkład opadów w lipcu spowodował suszę, która na plantacjach buraków cukrowych objawiała się żółknięciem liści i ich częściową degradacją. Opady pod koniec lipca korzystnie wpłynęły na stan plantacji i dalszą wegetacją buraków. Utrzymywanie się w październiku i listopadzie korzystnych warunków atmosferycznych sprzyjało dalszemu wzrostowi buraków i gromadzeniu się cukru w korzeniach

Według wynikowego szacunku powierzchnia uprawy buraków cukrowych wyniosła 199,9 tys. ha, tj. utrzymała się na poziomie powierzchni ubiegłorocznej, natomiast była o 98,1 tys. ha (o 32,9%) niższa od średniej z lat 2001-2005.

Plony buraków cukrowych w bieżącym roku szacuje się na 491 dt/ha, tj. o 52 dt/ha (o 9,6 %) mniej od plonów uzyskanych w roku ubiegłym, natomiast od średniej z lat 2001-2005 - więcej o 80 dt/ha (o 19,5%).

Najwyższe plony przekraczające 500 dt/ha wyszacowano w województwach wielkopolskim (555 dt/ha) i dolnośląskim (514 dt/ha), a najniższe, poniżej 450 dt/ha, w województwach: świętokrzyskim (416 dt/ha), podkarpackim (423 dt/ha), zachodniopomorskim (433 dt/ha), małopolskim (440 dt/ha) oraz lubuskim i mazowieckim (po 447 dt/ha).

Tabl. 7. Produkcja buraków cukrowych

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2009	2010 ^{b)}	
	w liczbach bezwzględnych			2009=100
Powierzchnia w tys. ha	298,0	199,9	199,9	100,0
Plony z 1 ha w dt	411	543	491	90,4
Zbiory w mln t	12,2	10,8	9,8	90,5

a) Przeciętne roczne b) Szacunek wynikowy.

Zbiory buraków cukrowych w bieżącym roku określa się na blisko 9,8 mln t, tj. o ok. 1026,2 tys. dt (o 9,5 %) mniej od zbiorów uzyskanych w roku ubiegłym i o ok. 2,4 mln t (o 19,7 %) mniej od średniej z lat 2001-2005. Nadmierne uwilgotnienie gleby w okresie przedłużających się zbiorów powodowało straty znacznie większe niż przeciętnie.

Największą produkcję buraków cukrowych powyżej 1,0 mln t odnotowano w województwach: wielkopolskim (ok. 2,3 mln t), kujawsko-pomorskim (ok. 1,8 mln t) i lubelskim (ok. 1,4 mln t), zaś najmniejszą poniżej 100,0 tys. t w województwach: podlaskim (6,0 tys. t), małopolskim (53,7 tys. t), śląskim (71,3 tys. t) i lubuskim (85,8 tys. t).

II. PRODUKCJA GŁÓWNYCH UPRAW OGRODNICZYCH

Warzywa gruntowe

W bieżącym roku **powierzchnia uprawy warzyw gruntowych** ogółem była niższa od ubiegłorocznej, między innymi z uwagi na duże straty powodziowe i podtopienia upraw. Mimo stosowania przesiewów warzyw nastąpiło ograniczenie powierzchni uprawy większości gatunków.

Warunki agrometeorologiczne dla uprawy warzyw gruntowych w ostatnim sezonie wegetacji były wyjątkowo trudne, przy tym bardzo zróżnicowane. Siewy warzyw gruntowych rozpoczęły się później niż w latach przeciętnych. Warunki atmosferyczne w kwietniu na ogół

sprzyjały wschodom roślin, jednak ich dalszy rozwój był spowolniony na skutek niskich, jak na tę porę roku, temperatur powietrza oraz nadmiernego uwilgotnienia gleby. Z powodu nadmiernego uwilgotnienia utrudnione było prowadzenie zabiegów agrotechnicznych, a także siewy późniejszych odmian warzyw. Obfite opady deszczu zwłaszcza w maju i w czerwcu w wielu rejonach kraju spowodowały podtopienia upraw, a na terenach leżących wzdłuż Wisły i Odry powodzie również zniszczyły zasiewy. Z kolei brak opadów deszczu i wysokie temperatury utrzymujące się od trzeciej dekady czerwca aż do ostatniej dekady lipca spowodowały szybkie wyczerpywanie się zapasów wody w glebie i nie sprzyjały dalszej wegetacji roślin. Następną falą obfitych opadów deszczu występująca w wielu rejonach kraju w końcu lipca, w sierpniu i na początku września spowodowała, że ponownie wystąpiło nadmierne uwilgotnienie gleby, a nawet podtopienia upraw. Późniejsza poprawa pogody na przeważającym obszarze kraju, wpłynęła korzystnie na plonowanie warzyw zbieranych jesienią, zwłaszcza późnych odmian warzyw korzeniowych i kapustnych. Generalnie jednak warunki agrometeorologiczne w bieżącym sezonie wegetacyjnym nie sprzyjały dobremu plonowaniu warzyw gruntowych, szczególnie warzyw wczesnych. Trudne warunki wegetacji wpływały także na zwiększenie występowania chorób i szkodników oraz utrudniały prowadzenie zabiegów ochrony roślin. Jakość zbiorów była słaba i może mieć wpływ na obniżenie wartości przechowalniczej.

Zbiory warzyw gruntowych wyniosły 4250 tys. t, tj. o 11,6% mniej od produkcji roku ubiegłego. Niższa od ubiegłorocznej była produkcja wszystkich podstawowych gatunków warzyw gruntowych, przy czym największy spadek zanotowano dla cebuli, której zbiory w poprzednim sezonie wegetacyjnym były dość wysokie. Zdecydowany spadek produkcji zanotowano też dla kapusty, kalafiorów oraz dla marchwi jadalnej. Najmniejszy spadek produkcji w porównaniu do ubiegłorocznej odnotowano dla ogórków gruntowych, których zbiory w poprzednim sezonie wegetacji były dość niskie.

Szacuje się, że łączna produkcja **kapusty** wyniosła w bieżącym roku 1090 tys. t, tj. o 14,6% mniej niż w 2009 r. Zmniejszenie zbiorów kapusty było przede wszystkim wynikiem zdecydowanie niższych plonów, ale także ograniczenia arealu jej uprawy. Niższe plonowanie zanotowano szczególnie dla wczesnych odmian kapusty, co było spowodowane bardzo niekorzystnymi warunkami podczas wzrostu tych warzyw. Poprawa warunków w czasie dorastania kapusty późnej pozwoliła nieco zniwelować duże straty w plonowaniu odmian wczesnych.

Tabl. 8. Zbiory warzyw gruntowych

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2009	2010	
	w tys. t			2009=100
Ogółem	4653	4810	4250	88,4
kapusta	1365	1276	1090	85,4
kalafior	205	225	200	88,7
cebula	701	708	583	82,3
marchew jadalna	861	913	815	89,2
buraki ćwikłowe	365	351	324	92,5
ogórki	280	256	247	96,5
pomidory	235	265	250	94,1
pozostałe ^{b)}	641	815	741	90,9

a) Przeciętne roczne. b) Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar, szparagi, koper i inne.

Zbiory **kalafiorów** wyniosły blisko 200 tys. t i były o 11,3% niższe niż w roku ubiegłym. Spadek produkcji był wynikiem słabszego plonowania tego gatunku warzyw w ostatnim sezonie wegetacji. Zdecydowały o tym bardzo trudne warunki agrometeorologiczne, szczególnie dla kalafiorów wczesnych.

Produkcja **cebuli** w bieżącym roku wyniosła ok. 583 tys. t, tj. o 17,7% mniej w porównaniu do zbiorów roku ubiegłego. Tak znaczne zmniejszenie zbiorów było wypadkową zdecydowanie niższego plonowania oraz ograniczenia powierzchni uprawy. Ze względu na niekorzystne warunki agrometeorologiczne podczas dorastania, cebula z tegorocznych zbiorów jest gorszej jakości, ma niedostatecznie wykształconą łuskę, co przyczyni się do obniżenia jej wartości przechowalniczej.

Warunki dla plonowania **warzyw korzeniowych** w bieżącym roku, były także niekorzystne i wpłynęły na uzyskanie niższych zbiorów zarówno marchwi jadalnej, jak i buraków ćwikłowych. Tegoroczna produkcja **marchwi jadalnej** wyniosła 815 tys. t (o 10,8% mniej niż w 2009 r.), natomiast produkcja **buraków ćwikłowych** wyniosła 324 tys. t (o 7,5% mniej od uzyskanej w 2009 r.).

Trudne dla większości gatunków warzyw gruntowych tegoroczne warunki agrometeorologiczne nie spowodowały dużych spadków produkcji warzyw ciepłolubnych. Tegoroczne zbiory **ogórków** były jedynie o 3,5% niższe od uzyskanych w 2009 r. i wyniosły 247 tys. t, natomiast produkcja **pomidorów** wyniosła 250 tys. t i była o 5,9% niższa od ubiegłorocznej.

Łączne zbiory **warzyw „pozostałych”** były niższe od uzyskanych w roku ubiegłym o 9,1% i wyniosły 741 tys. ton. Spadek produkcji warzyw z tej grupy wystąpił zarówno na skutek niższego plonowania, jak i zmniejszenia powierzchni uprawy większości z nich.

Warzywa spod osłon

Zbiory warzyw spod osłon oszacowane zostały na ok. 760 tys. t, tj. o 3,9% niżej niż w roku ubiegłym. W porównaniu do ubiegłorocznej zmniejszyła się produkcja wszystkich podstawowych gatunków warzyw uprawianych pod osłonami, najbardziej jednak łączna produkcja warzyw z grupy pozostałe, w tym szczególnie papryki. W grupie tej natomiast dobrze plonowała sałata.

Zbiory pomidorów spod osłon oszacowano na blisko 428 tys. t, tj. o 3,6 mniej niż w roku 2009, a produkcję ogórków spod osłon na ok. 215 tys. t (spadek o 4,2%). Łączna produkcja pozostałych warzyw spod osłon została oszacowana na blisko 117 tys. t, tj. o 4,5% mniej w porównaniu do roku ubiegłego.

Owoce z drzew

Drzewa owocowe przezimowały na ogół dobrze, z wyjątkiem nieznacznych uszkodzeń pąków kwiatowych, szczególnie moreli i brzoskwiń. Warunki wegetacji dla drzew i krzewów owocowych były jednak w bieżącym roku bardzo trudne i miały niekorzystny wpływ na plonowanie większości gatunków. Chociaż kwitnienie drzew owocowych było na ogół obfite, to z powodu trudnych warunków pogodowych (zimno i opady deszczu) zapylenie i zawiązywanie owoców przeważnie nie było dobre. W przypadku wiśni wystąpił ponadto szczególnie duży opad zawiązków. W uprawach sadowniczych zaobserwowano nasilenie występowania chorób i szkodników. Deszczowa aura sprzyjała rozwojowi chorób grzybowych i jednocześnie utrudniała prowadzenie oprysków uniemożliwiając bardzo często właściwą ochronę upraw sadowniczych. Utrzymywanie się nadmiaru wilgoci w glebie przez długi czas, a także późniejsza susza glebowa wpłynęły również niekorzystnie na plonowanie większości gatunków i odmian drzew owocowych. W wielu rejonach wystąpiły także lokalnie silne gradobicia, powodując znaczne uszkodzenia owoców. Owoce z tegorocznych zbiorów były przeważnie gorszej jakości z uwagi na niesprzyjające, wręcz ekstremalne warunki ich wzrostu (nadmierne opady deszczu, długotrwały brak opadów, ekstremalne temperatury powietrza) oraz powszechne występowanie chorób i szkodników.

Produkcja owoców z drzew wyniosła w bieżącym roku niespełna 2209 tys. t, tj. o 28,7% mniej od ubiegłorocznej i o ok. 20% mniej od średniej z lat 2001 – 2005. Zdecydowanie niższe od ubiegłorocznych były zbiory wszystkich gatunków owoców z drzew, jednak zaobserwowano duże zróżnicowanie plonowania między poszczególnymi odmianami, szczególnie w przypadku śliw i jabłoni. Największy spadek zbiorów w porównaniu do roku poprzedniego zanotowano dla moreli, gruszek i czereśni, których produkcja w poprzednim sezonie była wyjątkowo wysoka.

Tabl. 9. Zbiory owoców z drzew

Wyszczególnienie	2001- 2005 ^{a)}	2009	2010	
	w tys. t			2009=100
Ogółem	2762	3100	2209	71,3
jabłonie	2325	2626	1859	70,8
grusze	79	83	58	69,3
śliwy	114	121	91	75,1
wiśnie	177	189	143	75,4
czereśnie	43	51	35	70,2
pozostałe ^{b)}	24	30	24	77,9
w tym orzechy włoskie	7	12	10	77,2

a) Przeciętne roczne. b) Morele, brzoskwinie, orzechy włoskie.

Szacuje się, że zbiory **jabłek** w bieżącym roku wyniosły ok. 1859 tys. t, tj. o 29,2% mniej od zbiorów ubiegłorocznych i 20,0% mniej od średniej z lat 2001- 2005. Było to wynikiem znacznie słabszego plonowania. Ocenia się, że w bieżącym roku, podobnie jak w roku ubiegłym, wystąpiło duże zróżnicowanie w owocowaniu między odmianami jabłoni. Znacznie słabsze plonowanie zanotowano dla odmian Ligol oraz Jonagold i jego sportów. Warunki wzrostu owoców jesienią 2010 r., niekorzystny rozkład temperatur i opadów deszczu spowodował, że uzyskane zbiory jabłek były niższe niż przewidywane w poprzednim szacunku. Ponadto jabłka z tegorocznych zbiorów były przeważnie gorszej jakości - część porażona chorobami grzybowymi, szczególnie parchem jabłoni (utrudnione warunki stosowania środków ochrony). Z uwagi na nienajlepszą jakość owoców i wysokie ceny skupu, tegoroczne zbiory jabłek w dużej części mogły zostać przeznaczone do przemysłu.

Zbiory **gruszek** w 2010 roku wyniosły niespełna 58 tys. ton i były o 30,7% niższe od bardzo wysokich uzyskanych w poprzednim sezonie. Tak znaczne zmniejszenie produkcji było wynikiem bardzo dużego spadku plonowania tego gatunku w porównaniu do roku ubiegłego. Warunki agrometeorologiczne jesienią bieżącego roku, podobnie jak w przypadku jabłek, nie sprzyjały wzrostowi gruszek a jakość owoców także była słabsza.

Produkcja **śliwek** w 2010 r. wyniosła niespełna 91 tys. t, tj. o blisko 25% mniej od zbiorów roku poprzedniego. Zanotowano jednak duże zróżnicowanie plonowania między poszczególnymi odmianami śliw. Dla odmian wczesnych zaobserwowano niekorzystne warunki zapylenia, zawiązywania i wzrostu owoców, a w związku z tym słabsze plonowanie oraz gorszą ich jakość. Warunki wzrostu śliwek odmian późniejszych były korzystniejsze, choć także trudne.

Zbiory **wiśni** wyniosły niespełna 143 tys. t i były o prawie 25% niższe od zbiorów ubiegłorocznych. Wiśnie w bieżącym roku znacznie słabiej zawiązały owoce, wystąpił duży opad zawiązków, a na części plantacji zamieranie liści. W uprawach nie objętych prawidłową ochroną wystąpiło silne porażenie brunatną zgnilizną drzew pestkowych. Ponadto owoce były przeważnie drobniejsze z uwagi na lipcowy niedobór wilgoci w glebie. Sady wiśniowe po tegorocznych zbiorach w wyniku trudnych warunków agrometeorologicznych w ciągu całego okresu wegetacji są w bardzo złej kondycji, część z nich będzie być może wymagała wykarczowania.

Produkcję **czereśni** w bieżącym roku oszacowano na ok. 35 tys. t, tj. o blisko 30% mniej od rekordowej produkcji 2009 r. co było przede wszystkim wynikiem znacznie niższego plonowania tego gatunku. Czereśnie z tegorocznych zbiorów były mniejsze i gorszej jakości.

Łączna produkcja **brzoskwiń, moreli i orzechów włoskich** wyniosła niespełna 24 tys. t i była o około 22% niższa od produkcji ubiegłorocznej, lecz zbliżona do średniej z lat 2001 – 2005. W porównaniu z rokiem 2009 słabsze było owocowanie wszystkich gatunków z tej grupy, lecz największy spadek produkcji (o około 36%) zanotowano dla moreli, które w poprzednim sezonie owocowały bardzo dobrze, a w bieżącym roku szczególnie ucierpiały z powodu trudnych warunków pogodowych.

Owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Łączne zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych wyniosły 529 tys. t i były o 3,1% niższe od ubiegłorocznych, lecz o 11,5% wyższe od średniej z lat 2001-2005. W bieżącym roku zanotowano spadek produkcji truskawek, agrestu i porzeczek, natomiast wzrost zbiorów malin oraz pozostałych owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych łącznie.

Tabl. 10. Zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2009	2010	
	w tys. t			2009=100
Ogółem	475	546	529	96,9
truskawki	179	199	177	88,9
maliny	51	82	88	107,1
porzeczki	181	196	191	97,1
agrest	22	16	15	92,9
pozostałe ^{b)}	41	53	60	111,6

a) Przeciętne roczne. b) Aronia, borówka wysoka oraz inne krzewy owocowe i plantacje jagodowe.

Do szacunku produkcji truskawek, podobnie jak w latach poprzednich, włączono areal uprawy z ogrodów przydomowych. Łączne zbiory owoców tego gatunku osiągnęły w bieżącym roku niespełna 177 tys. t i były o ponad 11% niższe od zbiorów 2009 r. Plonowanie truskawek było także słabsze od ubiegłorocznego. Wprawdzie na większości plantacji truskawek nie odnotowano znaczących strat mrozowych, ani przymrozkowych, lecz w maju i w czerwcu na niżej położonych plantacjach wystąpiły podtopienia. Mimo, na ogół dobrego kwitnienia i zawiązywania owoców, produkcja truskawek w bieżącym roku była niższa niż w 2009 r. Z powodu trudnych warunków agrometeorologicznych okres zbiorów był skrócony, a owoce gorszej jakości. W wielu rejonach kraju nadmierne opady deszczu w okresie zbiorów spowodowały gnicie owoców i duże nasilenie występowania szarej pleśni. Z kolei z powodu braku dostatecznej ilości wilgoci w glebie w końcowym okresie zbioru owoce zasychały i były również gorszej jakości.

Tegoroczna produkcja **malin** była bardzo wysoka i wyniosła blisko 88 tys. t, tj. o 7,1% więcej niż roku ubiegłym. Plonowanie tego gatunku było także wyższe od ubiegłorocznego. Sprzyjające warunki owocowania, szczególnie odmian jesiennych, przyczyniły się do osiągnięcia wysokich plonów i zbiorów. Powierzchnia uprawy malin zwiększa się z roku na rok.

Łączne zbiory **porzeczek** wyniosły niespełna 191 tys. t i były o blisko 3% niższe od uzyskanych w 2009 r. W bieżącym roku potencjał produkcyjny porzeczek był większy, lecz niekorzystne warunki podczas ostatniego sezonu wegetacji wpłynęły na obniżenie potencjalnych zbiorów, zwłaszcza porzeczek czarnych.

Zbiory **agrestu** oszacowano na niespełna 15 tys. t, tj. o 7,1% mniej niż w roku ubiegłym. Plony agrestu były także niższe od ubiegłorocznych. W dalszym ciągu utrzymuje się tendencja ograniczania arealu uprawy agrestu.

Łączne zbiory **pozostałych owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych** wyniosły blisko 60 tys. t, tj. o 11,6% więcej niż w 2009 r. i o ponad 44% więcej w porównaniu do średniej produkcji z lat 2001 - 2005. Przyczyniło się do tego znaczne zwiększenie powierzchni uprawy owoców tej grupy w ostatnich latach. W bieżącym roku zanotowano duży wzrost zbiorów aronii, natomiast produkcja owoców pozostałych gatunków z tej grupy była niższa niż w roku ubiegłym.

*

*

*

Wynikowy szacunek upraw rolnych i ogrodnich został wykonany w oparciu o szacunki powierzchni i plonów rzeczoznawców terenowych GUS. Nie uwzględniono jeszcze danych dotyczących powierzchni upraw z Powszechnego Spisu Rolnego 2010 r. (PSR 2010 r.). We wrześniu 2011 r. zostaną opublikowane ostateczne wyniki szacunków upraw rolnych i ogrodnich uwzględniające dane o powierzchni z PSR 2010 r. („Wyniki produkcji roślinnej w 2010 r.” i „Produkcja upraw rolnych i ogrodnich w 2010 r.”).

PRZEBIEG WARUNKÓW AGROMETEOROLOGICZNYCH ORAZ JESIENNA OCENA STANU UPRAW

JESIENŃ 2009

Warunki termiczno-wilgotnościowe w okresie późnego lata i wczesnej jesieni 2009 r., a więc w okresie siewów upraw ozimych były zróżnicowane, jednak niezbyt korzystne dla kiełkowania, wzrostu i rozwoju roślin.

Do siewów rzepaku ozimego pod zbiory 2010 r. lokalnie przystąpiono w drugiej dekadzie sierpnia, a powszechnie prowadzono je od trzeciej dekady tego miesiąca. Siewy rzepaku ozimego zakończono w pierwszej połowie września. Od pierwszej dekady września wykonywano siewy żyta i pszenżyta ozimego, a do siewów pszenicy ozimej przystąpiono powszechnie w drugiej dekadzie miesiąca.

W okresie siewów zbóż ozimych oraz rzepaku i rzepiku ozimego w końcu lata i jesienią 2009 r. panowały niezbyt sprzyjające warunki. W końcu sierpnia i we wrześniu siewy utrudniało nadmierne przesuszenie gleby. Warunki wilgotnościowe gleby również w pierwszej dekadzie października nie sprzyjały szybkiemu kiełkowaniu ziarna i wschodom roślin. Ciągłe opady deszczu od drugiej połowy października uniemożliwiały sprawne dokończenie siewów oraz przeprowadzanie prac polowych, choć poprawiły się warunki wilgotnościowe gleby i miały one korzystny wpływ na kiełkowanie i wzrost ozimin. Oziminy wysiane we wrześniu i pod koniec października zaczęły się krzewić.

W listopadzie oraz w pierwszej dekadzie grudnia wysoka jak na tę porę roku temperatura powietrza i gleby stwarzała dobre warunki do dalszego wzrostu i rozwoju ozimin. Dobowe wahania temperatury powietrza sprzyjały hartowaniu się roślin. Oziminy w końcowej fazie rozwoju były dostatecznie wyrosnięte i rozkrzewione, a ich stan przed wejściem w okres zimowego spoczynku oceniono jako dobry lub średni.

Występujące dopiero w drugiej dekadzie grudnia ochłodzenie przyczyniło się do zahamowania procesów życiowych roślin i wejścia roślin w stan zimowego spoczynku.

ZIMA 2009/2010

W grudniu przebieg pogody nie powodował większych zagrożeń dla upraw ozimych. Po okresie ocieplenia, które utrzymywało się w pierwszej dekadzie grudnia nastąpił zdecydowany spadek temperatury powietrza przy powierzchni gruntu nawet do -25°C . Przy zalegającej pokrywie śnieżnej nie spowodował on jednak nadmiernego wychłodzenia gleby, a temperatura gruntu na głębokości węzła krzewienia zbóż oraz rzepaku i rzepiku utrzymywała się w tym okresie powyżej wartości krytycznych dla roślin. W styczniu średnia temperatura powietrza wyniosła ok. $-7,1^{\circ}\text{C}$ i była niższa od średniej z wielolecia o ok. $5,3^{\circ}\text{C}$. Notowane w ciągu miesiąca, głównie w trzeciej dekadzie, znaczne spadki temperatury powietrza dochodzące miejscami nawet do -30°C przy dość grubej na ogół pokrywie śnieżnej nie spowodowały bardzo dużego wychłodzenia wierzchniej warstwy gruntu na głębokości węzła krzewienia roślin. Lokalnie, podczas przejściowych ociepleń w ciągu miesiąca topniejący śnieg tworzył miejscami na polach zastoiska wody. Nocne spadki temperatury powodowały tworzenie się skorupy lodowej na powierzchni pól, co uszkadzało system korzeniowy roślin upraw ozimych.

Przebieg pogody w lutym również nie stwarzał większych zagrożeń dla upraw ozimych. Notowane na początku trzeciej dekady miesiąca, znaczne spadki temperatury powietrza przy powierzchni gruntu, lokalnie poniżej -20°C , były krótkotrwałe i występowały głównie w rejonach wschodniej części kraju. Zalegająca jednak nadal na polach dość gruba pokrywa śnieżna chroniła oziminy przed nadmiernym wychłodzeniem.

Znaczne pogorszenie stanu upraw obserwowano w pierwszej dekadzie marca. Wzrost temperatury powietrza przy zalegającej pokrywie śnieżnej oraz duże wahania temperatury między dniem i nocą występujące na przełomie lutego i marca oraz w pierwszym tygodniu marca spowodowały wyprzenia ozimin oraz porażenie roślin chorobami grzybowymi. Dodatkowo na powierzchni gleby na przemian rozmarzała w dzień, a zamarzała w nocy woda z topniejącego śniegu, co znacznie osłabiało oziminy, zwłaszcza rzepak i rzepik.

Pod koniec marca wzrost temperatury powietrza i gleby spowodował wznowienie procesów fizjologicznych roślin i w wielu rejonach kraju zaobserwowano ruszenie wegetacji roślin ozimych i na trwałych użytkach zielonych.

Występujące w drugiej i trzeciej dekadzie miesiąca opady deszczu przyczyniły się do dobrego, a miejscami nawet nadmiernego uwilgotnienia wierzchniej warstwy gleby.

WIOSNA 2010

W trzeciej dekadzie marca przystąpiono do prowadzenia wiosennych prac polowych - nawożenia ozimin i trwałych użytków zielonych, a lokalnie rozpoczęto siewy owsa, natomiast już w II dekadzie kwietnia na znacznym obszarze kraju zakończono siewy zbóż jarych i buraków cukrowych oraz sadzenie ziemniaków. Jednak pojawiający się zwłaszcza pod koniec kwietnia nadmiar wilgoci w glebie i częste opady utrudniały prowadzenie ochrony roślin, a także innych zabiegów agrotechnicznych.

Wegetacja roślin w połowie kwietnia przebiegała na ogół bez większych zakłóceń pomimo występowania porannych przymrozków, które hamowały nieco wschody roślin jarych oraz spowalniały tempo ich wzrostu. W II połowie kwietnia, znaczny wzrost temperatury powietrza i gleby spowodował przyspieszenie wegetacji i gwałtowny rozwój roślin.

Warunki agrometeorologiczne w maju były niekorzystne dla rolnictwa. Występujące w ciągu miesiąca chłodne dni z ulewnymi deszczami wpłynęły hamująco na tempo wzrostu i rozwoju roślin. W wielu rejonach kraju w wyniku powodzi wiele gospodarstw zostało całkowicie zalanych, a uprawy zniszczone. Na obszarach nieobjętych powodzią występował znaczny nadmiar wilgoci w glebie.

Na terenach nieobjętych powodzią w pierwszej dekadzie maja kończono rozpoczęte w kwietniu sadzenie ziemniaków, siewy buraków cukrowych oraz siewy kukurydzy uprawianej na ziarno i zielonkę. Stopniowo w całym kraju pojawiały się wschody tych roślin. W pierwszej połowie maja powszechnie kwitły drzewa owocowe. W drugiej i trzeciej dekadzie miesiąca pszenica jara, jęczmień jary i owies wchodziły w fazę strzelania w źdźbło, a pod koniec maja rozpoczęło się kłoszenie tych zbóż. Żyto, pszenżyto i pszenica ozima w drugiej i trzeciej dekadzie maja rozpoczęły kłoszenie. Pod koniec miesiąca na przeważającym obszarze kraju obserwowano kwitnienie żyta i pszenżyta, a lokalnie w ostatnich dniach maja rozpoczęło się kwitnienie pszenicy ozimej. W maju obficie kwitł rzepak ozimy. W połowie maja trawy łąkowe wykłosiły się i rozpoczęło się ich kwitnienie. Pod koniec miesiąca lokalnie przystąpiono do zbioru pierwszego pokosu siana łąkowego. Częste opady deszczu nie sprzyjały dosuszaniu siana, a także prowadzeniu zabiegów chemicznego zwalczania chwastów i ochrony upraw przed chorobami i szkodnikami.

W maju i w czerwcu w wielu rejonach kraju w wyniku powodzi i podtopień wiele gospodarstw odnotowało straty w uprawach i na trwałych użytkach zielonych.

LATO 2010

Warunki wegetacji roślin i przeprowadzania prac polowych na terenach niezalanych w wyniku powodzi w czerwcu były zróżnicowane. Uwilgotnienie wierzchniej warstwy gleby na początku miesiąca zabezpieczało potrzeby wodne roślin, a ciepła i słoneczna pogoda sprzyjała ich wzrostowi i rozwojowi. Pod koniec miesiąca w wyniku niedoboru opadów oraz utrzymywania się ciepłej i słonecznej pogody następowało szybkie wyczerpywanie się zapasów wody w glebie.

W czerwcu obserwowano kwitnienie zbóż jarych i ozimych oraz dojrzewanie rzepaku ozimego. Pod koniec miesiąca w całym kraju zakwitły ziemniaki, a żyto, pszenżyto i pszenica ozima weszły w fazę dojrzewania.

W ciągu miesiąca na obszarze całego kraju powszechnie prowadzono sianokosy, a pod koniec czerwca na ogół prace te zakończono. W wielu rejonach Polski z powodu niedoboru opadów pogorszyły się warunki wegetacji upraw rolnych i ogrodniczych a także roślinności na trwałych użytkach zielonych.

W lipcu warunki wegetacji upraw i przeprowadzania prac polowych były zróżnicowane. Niedobór opadów występujący na znacznym obszarze kraju w pierwszej i drugiej dekadzie lipca, przy utrzymującej się przez długi okres upalnej i słonecznej pogodzie spowodował pogłębiający się w ciągu miesiąca niedobór wilgoci w glebie. W wielu rejonach Polski wystąpiło nadmierne przesuszenie gruntu.

Utrzymująca się upalna i słoneczna pogoda sprzyjała dojrzewaniu rzepaku i rzepiku oraz zbóż jarych i ozimych. Do końca lipca zakończono trwający na przeważającym obszarze kraju od drugiej dekady miesiąca zbiór rzepaku i rzepiku. Lokalnie w drugiej, a na znacznym obszarze kraju w trzeciej dekadzie miesiąca przystąpiono do zbioru zbóż ozimych oraz rozpoczęto zbiór zbóż jarych. Warunki agrometeorologiczne sprzyjały szybkiemu dojrzewaniu zbóż ozimych i jarych, co spowodowało spiętrzenie prac żniwnych.

Wysoka temperatura powietrza i niedobór opadów w pierwszej i drugiej dekadzie miesiąca stwarzały niekorzystne warunki dla wiązania i wzrostu bulw ziemniaków i korzeni innych roślin okopowych. W czasie upalnych dni obserwowano silne więdnienie roślin.

Kukurydza uprawiana na zielonkę i na ziarno w analizowanym okresie wykształcała kolby, zwiększone w tym czasie potrzeby wodne roślin w wielu rejonach kraju nie były w pełni zaspokojone.

W połowie miesiąca przystąpiono do sprzętu kolejnego pokosu siana łąkowego i wieloletnich roślin motylkowych. Notowane w trzeciej dekadzie lipca opady deszczu

utrudniały dosuszanie siana oraz prowadzenie żniw. Poprawiły się natomiast warunki odrostu roślinności na trwałych użytkach zielonych.

Notowane w sierpniu częste opady deszczu miały korzystny wpływ na uwilgotnienie gleby, wzrost i rozwój roślin okopowych oraz trwałych użytków zielonych, utrudniały natomiast prowadzenie prac polowych, głównie żniw i sianokosów.

Rozpoczęte w trzeciej dekadzie lipca żniwa zbóż ozimych na przeważającym obszarze kraju kończono w drugiej dekadzie sierpnia, natomiast sprzęt zbóż jarych kończono w trzeciej dekadzie miesiąca. Na polach prowadzono uprawy późniwne, wykonywano podorywki oraz orki przedsięwzięte, wysiewano poplony ścierniskowe.

Lokalnie w drugiej, a na znacznym obszarze Polski w trzeciej dekadzie sierpnia rozpoczęto siewy rzepaku ozimego. Pod koniec miesiąca, lokalnie obserwowano wschody tych roślin.

W sierpniu trwał zbiór liści tytoniu. W trzeciej dekadzie miesiąca przystąpiono do zbioru kukurydzy na zielonkę oraz rozpoczęto wykopki ziemniaków. Na plantacjach ziemniaków następowało przedwczesne zasychanie naci spowodowane występowaniem zarazy ziemniaka.

W ciągu miesiąca na obszarze całego kraju prowadzono zbiór kolejnego pokosu traw łąkowych i wieloletnich roślin motylkowych. Niekorzystna, deszczowa pogoda znacznie utrudniała dosuszanie i zbiór siana, korzystnie natomiast wpłynęła na odrost roślinności łąkowej.

Częste, rejonami bardzo obfite opady deszczu spowodowały, głównie w południowej Polsce kolejny raz w tym roku podtopienia pól i powodzie powodujące straty w uprawach. Utrzymujący się długo nadmiar wilgoci w glebie powodował gnienie roślin uprawnych i straty w plonowaniu.

Opady deszczu we wrześniu przyczyniły się do dobrego, a na znacznym obszarze Polski nadmiernego uwilgotnienia gleby. Nadmiar wilgoci w glebie utrudniał zbiór roślin okopowych i prowadzenie jesiennych prac polowych, a przede wszystkim orki przedsięwzięte i siewów ozimin. Dobre uwilgotnienie gleby korzystnie wpłynęło natomiast na stan trwałych użytków zielonych i upraw poplonowych.

Na początku omawianego okresu w niesprzyjających warunkach pogodowych kończono zbiór kolejnego pokosu traw łąkowych i wieloletnich roślin motylkowych. W ciągu miesiąca kontynuowano rozpoczęte w sierpniu wykopki ziemniaków, a w trzeciej dekadzie września przystąpiono do zbioru buraków cukrowych. Na wielu polach, gdzie występowało nadmierne uwilgotnienie wierzchniej warstwy gruntu, użycie sprzętu mechanicznego było

utrudnione lub niemożliwe. W całym kraju prowadzono zbiór kukurydzy na zielonkę, a w połowie września rozpoczęto zbiór kukurydzy na ziarno. W drugiej dekadzie września zakończono rozpoczęte w sierpniu siewy rzepaku ozimego pod zbiory 2011 r. W pierwszej dekadzie września rozpoczęto zaś siewy żyta i pszenżyta, a w połowie miesiąca pszenicy ozimej. Warunki wilgotnościowe gleby sprzyjały kiełkowaniu ziarna i wschodom ozimin.

Warunki agrometeorologiczne w październiku były na ogół korzystne dla rolnictwa. Słoneczna i bezdeszczowa pogoda w większości dni miesiąca stwarzała dobre warunki dla wykonywania wszelkich prac polowych, a zwłaszcza zbioru upraw roślin okopowych i pastewnych. Pomimo niedoboru opadów stopień uwilgotnienia ornej warstwy gleby prawie w całym kraju był dostateczny i zabezpieczał potrzeby wodne roślin.

Do końca drugiej dekady października zakończono rozpoczęte we wrześniu siewy żyta i pszenżyta oraz pszenicy ozimej. Wysiane we wrześniu pod zbiory 2011 r. oziminy zaczęły się krzewić pod koniec października.

W pierwszej dekadzie miesiąca zakończono wykopki ziemniaków. Prowadzono nadal zbiór buraków cukrowych oraz kukurydzy uprawianej na ziarno i na zielonkę. Pod koniec października na ogół prace te zakończono. W ciągu miesiąca trwał sprzęt poplonów ścierniskowych. Powszechnie wykonywano orki przedzimowe. W niektórych rejonach kraju w połowie miesiąca zakończono okres pastwiskowy.

Przebieg pogody w listopadzie był sprzyjający dla rolnictwa. Warunki termiczne sprzyjały wegetacji roślin i umożliwiały wykonywanie prac polowych.

Utrzymująca się bardzo ciepła pogoda oraz dostateczne uwilgotnienie gleby stwarzały dobre warunki dla wzrostu zbóż ozimych i rzepaku ozimego, a także wpłynęły na przedłużenie, w wielu rejonach kraju, sezonu pastwiskowego aż do połowy listopada.

Występujące pod koniec listopada znaczne ochłodzenie oraz opady deszczu ze śniegiem i śniegu przyczyniły się do zwolnienia procesów życiowych roślin. W całym kraju nastąpiło zahamowanie wegetacji upraw.

JESIENNA OCENA STANU UPRAW W 2010 R.

Przygotowania pól pod zasiewy ozimin przebiegały z opóźnieniem ze względu na nadmierne uwilgotnienie gleby.

Według informacji otrzymanych od rzeczoznawców terenowych wzrasta zainteresowanie rolników zakupem kwalifikowanego materiału siewnego (w większości nie było problemów z zaopatrzeniem w kwalifikowany materiał siewny).

Uprawy ozime w końcowej fazie rozwoju jesienią 2010 r. – przed wejściem w stan zimowego spoczynku – były właściwie wyrosnięte i dobrze rozkrzewione, a przebieg pogody w listopadzie nie stwarzał zagrożenia dla roślin.

Z oceny przeprowadzonej w listopadzie wynika, że zbóż ozimych pod zbiory 2011 r. zasiano ponad 4,7 mln ha tj. o blisko 330 tys. ha mniej niż w roku ubiegłym, w tym:

- pszenicy ozimej zasiano ponad 1,9 mln ha,
- żyta blisko 1,4 mln ha,
- pszenżyta ozimego ponad 1,1 mln ha,
- jęczmienia ozimego 198,2 tys. ha,
- mieszanek zbożowych ozimych 68,7 tys. ha.

Powierzchnię obsianą rzepakiem ozimym szacuje się na nieco ponad 718 tys. ha.

Stan zasiewów zbóż ozimych pod zbiory 2011 r. przed wejściem w stan zimowego spoczynku był gorszy do ubiegłorocznego - oceniono go na 3,4 – 3,5 stopnia kwalifikacyjnego .

Najwyżej – na 3,5 stopnia – oceniono stan plantacji pszenicy ozimej, jęczmienia ozimego i pszenżyta ozimego, a najniżej – na 3,4 stopnia – stan upraw: żyta, ozimych mieszanek zbożowych oraz rzepaku i rzepiku.

W przekroju terytorialnym stan plantacji zbóż ozimych był bardzo zróżnicowany. Oceny stanu poszczególnych gatunków zbóż ozimych wahały się:

- ◆ dla pszenicy od 2,7 stopnia kwalifikacyjnego w województwie śląskim do 3,9 w województwie lubuskim,
- ◆ dla żyta od 3,0 stopnia kwalifikacyjnego w województwie śląskim do 3,7 w województwach: lubuskim, małopolskim, świętokrzyskim i warmińsko-mazurskim,
- ◆ dla jęczmienia od 2,8 stopnia kwalifikacyjnego w województwie śląskim do 3,8 w województwach: lubelskim, lubuskim i świętokrzyskim,
- ◆ dla pszenżyta od 3,1 stopnia kwalifikacyjnego w województwie zachodniopomorskim do 3,8 w województwach mazowieckim i świętokrzyskim,
- ◆ dla mieszanek zbożowych od 3,0 stopnia kwalifikacyjnego w województwie zachodniopomorskim do 3,7 w województwach: lubuskim, mazowieckim i świętokrzyskim.

Plantacje rzepaku i rzepiku ozimego oceniono na 3,4 stopnia kwalifikacyjnego. Oceny plantacji wahały się od 2,6 stopnia kwalifikacyjnego w województwie śląskim do 4,0 w województwie świętokrzyskim.

W optymalnych terminach agrotechnicznych zasiano 71,8% powierzchni pszenicy ozimej (w 2009 r. – 75,4%), 74,1% powierzchni żyta (w 2009 r. – 78,5%), 82,1% powierzchni jęczmienia ozimego (w 2009 r. – 83,6%), 72,3% powierzchni pszenżyta ozimego (w 2009 r. – 79,2%), 74,2% powierzchni ozimych mieszanek zbożowych (w 2009 r. – 77,3%) i 64,1% powierzchni rzepaku ozimego (w 2009 r. -78,4%).

Największy udział zasiewów **pszenicy ozimej** wykonanych w optymalnym terminie agrotechnicznym zanotowano w województwach kujawsko-pomorskim 93,1% i pomorskim 86,0%, a najmniejszy w województwach zachodniopomorskim 53,3% i opolskim 55,0%.

Tabl. 11. Ocena stanu zasiewów ozimin w listopadzie

Wyszczególnienie	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Pszenżyto	Mieszanke zbożowe	Rzepak i rzepik
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{a)}					
1991-1995 ^{b)}	3,5	3,5	3,5	3,5	•	3,4
1996-2000 ^{b)}	3,5	3,6	3,5	3,5	•	3,4
2001	3,6	3,5	3,5	3,5	•	3,5
2002	3,5	3,4	3,4	3,5	•	3,4
2003	3,6	3,7	3,6	3,6	•	3,6
2004	3,7	3,6	3,6	3,7	•	3,7
2005	3,3	3,3	3,2	3,3	3,2	3,2
2006	3,7	3,5	3,6	3,6	3,4	3,7
2007	3,7	3,6	3,7	3,6	3,5	3,7
2008	3,8	3,7	3,8	3,8	3,6	3,9
2009	3,6	3,6	3,7	3,6	3,6	3,8
2010	3,5	3,4	3,5	3,5	3,4	3,4

a/ Stopień "5" oznacza stan bardzo dobry, "4" - dobry, "3" - dostateczny, "2" - słaby, "1" - zły, klęskowy.

b/ Przeciętne roczne.

Największy odsetek zasiewów **żyta** wykonanych w optymalnym terminie agrotechnicznym zanotowano w województwach dolnośląskim 95,1% i kujawsko-pomorskim 95,0%, a najmniejszy w województwach wielkopolskim 45,0% i pomorskim 48,0%.

W województwie kujawsko-pomorskim wszystkie zasiewy **jęczmienia ozimego** pod zbiory 2011 roku wykonano w optymalnym terminie agrotechnicznym, zaś w województwie świętokrzyskim w optymalnym terminie zasiano jedynie 48,3% areálu tej uprawy.

Tabl. 12. Struktura zasiewów powierzchni obsianej w optymalnym terminie agrotechnicznym według województw

Wyszczególnienie	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Pszenżyto	Mieszanki zbożowe	Rzepak i rzepik
	w % powierzchni zasianej					
POLSKA	71,8	74,1	82,1	72,3	74,2	64,1
Dolnośląskie	70,0	95,1	94,6	95,1	95,8	70,4
Kujawsko-pomorskie	93,1	95,0	100,0	95,7	100,0	97,8
Lubelskie	65,0	70,0	75,0	65,0	60,0	60,0
Lubuskie	77,9	78,7	84,7	83,6	82,1	70,4
Łódzkie	78,5	84,8	85,7	71,4	88,2	57,1
Małopolskie	65,0	70,0	65,0	65,0	60,0	75,0
Mazowieckie	79,8	90,3	85,7	81,8	94,1	90,9
Opolskie	55,0	85,0	98,0	85,0	80,0	58,0
Podkarpackie	75,0	72,0	80,0	72,0	75,0	90,0
Podlaskie	65,0	90,0	95,0	80,0	80,0	70,0
Pomorskie	86,0	48,0	87,0	50,0	89,0	40,0
Śląskie	64,9	61,2	62,7	72,1	67,6	67,4
Świętokrzyskie	65,0	60,0	48,3	60,0	55,0	78,8
Warmińsko-mazurskie	74,8	70,0	78,9	80,0	83,3	75,1
Wielkopolskie	75,0	45,0	80,0	55,0	40,0	50,0
Zachodniopomorskie	53,3	60,5	59,8	83,5	59,2	38,0

Największy odsetek zasiewów **pszenżyta ozimego** wykonanych w optymalnym terminie agrotechnicznym zanotowano w województwach kujawsko-pomorskim 95,7% i dolnośląskim 95,1 %, a najmniejszy w województwach pomorskim 50,0% i wielkopolskim 55,0%.

W przypadku **ozimych mieszanek zbożowych** największy odsetek zasiewów wykonanych w optymalnym terminie agrotechnicznym zanotowano w województwach: kujawsko-pomorskim 100,0%, dolnośląskim 95,8% i mazowieckim 94,1%, a najmniejszy w województwach wielkopolskim 40,0% i świętokrzyskim 55,0%.

Największy odsetek zasiewów **rzepaku i rzepiku ozimego** wykonanych w optymalnym terminie agrotechnicznym zanotowano w województwach kujawsko-pomorskim 97,8% i mazowieckim 90,9%, a najmniejszy w województwach zachodniopomorskim 38,0% i pomorskim 40,0%.

Największy udział zasiewów upraw ozimych przeprowadzonych w optymalnym terminie agrotechnicznym zanotowano w północnym regionie kraju: 81,8 % zasiewów zbóż i 76,5% powierzchni obsianej rzepakiem i rzepikiem.

Tabl. 13. Temperatura powietrza i opady w okresie od jesieni 2009 r. do jesieni 2010 r.

Wyszczególnienie	Średnia krajowa temperatura powietrza		Średnie krajowe sumy opadów	
	°C	odchylenie od normy ^{a/}	mm	% normy ^{a/}
JESIEŃ ^{b/} 2009				
Wrzesień	14,8	1,9	34,8	60,7
Październik	7,1	-1,2	81,7	184,2
Listopad	5,8	2,8	48,1	116,4
ZIMA ^{b/} 2009/2010				
Grudzień	-1,0	-0,8	42,5	106,5
Styczeń	-7,1	-5,3	33,2	107,8
Luty	-1,7	-0,9	25,6	95,5
WIOSNA ^{b/} 2010				
Marzec	3,2	0,4	33,8	98,6
Kwiecień	8,5	1,0	33,6	80,1
Maj	12,2	-0,7	155,3	259,0
LATO ^{b/} 2010				
Czerwiec	16,8	1,0	66,8	80,3
Lipiec	20,9	3,3	105,5	123,5
Sierpień	18,7	1,5	136,2	205,1
JESIEŃ ^{b/} 2010				
Wrzesień	12,3	-0,7	90,1	160,9
Październik	6,0	-2,3	14,0	30,0
Listopad	5,5	2,5	85,2	210,4

a/ jako normę IMiGW przyjmuje od 2002 r. średnie z lat 1971-2000.

b/ średnie miesięczne /obliczenia GUS na podstawie danych IMiGW/.

**POWIERZCHNIA, PŁONY I ZBIORY
GŁÓWNYCH ZIEMIOPŁODÓW
ROLNICTWO OGÓLEM**

Tabl. 14. Zboża ogółem

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Płony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2009	2010	2009 = 100	2009	2010	2009 = 100	2009	2010	2009 = 100
POLSKA	8582,8	8478,7	98,8	34,8	32,2	92,5	29826,6	27299,4	91,5
Dolnośląskie	548,0	545,9	99,6	41,8	43,4	103,8	2290,7	2370,7	103,5
Kujawsko-pomorskie	643,0	650,1	101,1	38,0	34,5	90,8	2444,6	2245,6	91,9
Lubelskie	946,0	912,2	96,4	30,3	27,7	91,4	2869,5	2523,9	88,0
Lubuskie	243,7	239,6	98,3	37,1	31,5	84,9	904,3	754,0	83,4
Łódzkie	665,4	652,9	98,1	31,4	28,8	91,7	2092,0	1881,5	89,9
Małopolskie	258,4	249,3	96,5	31,8	26,1	82,1	821,9	650,9	79,2
Mazowieckie	1065,1	1039,1	97,6	27,8	25,2	90,6	2963,0	2618,0	88,4
Opolskie	351,1	347,8	99,1	49,0	47,3	96,5	1720,0	1644,8	95,6
Podkarpackie	298,1	274,3	92,0	31,2	26,1	83,7	930,7	715,3	76,9
Podlaskie	534,8	525,3	98,2	27,0	25,4	94,1	1444,8	1336,8	92,5
Pomorskie	435,3	441,2	101,3	35,9	34,6	96,4	1562,7	1527,1	97,7
Śląskie	226,8	210,9	93,0	34,9	31,4	90,0	792,3	662,3	83,6
Świętokrzyskie	277,9	268,8	96,7	28,6	23,7	82,9	794,3	636,4	80,1
Warmińsko-mazurskie	454,6	498,7	109,7	35,4	35,3	99,7	1608,8	1760,2	109,4
Wielkopolskie	1125,4	1120,6	99,6	39,9	36,7	92,0	4489,1	4111,0	91,6
Zachodniopomorskie	509,2	502,1	98,6	41,2	37,1	90,0	2097,9	1861,0	88,7

Tabl. 15. Zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Płony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2009	2010	2009 = 100	2009	2010	2009 = 100	2009	2010	2009 = 100
POLSKA	8228,8	8111,8	98,6	34,1	31,4	92,1	28020,1	25508,8	91,0
Dolnośląskie	485,6	476,5	98,1	40,2	41,3	102,7	1951,4	1967,6	100,8
Kujawsko-pomorskie	615,4	623,8	101,4	37,1	33,8	91,1	2282,1	2106,7	92,3
Lubelskie	916,0	882,7	96,4	30,2	27,4	90,7	2764,9	2416,0	87,4
Lubuskie	223,2	221,4	99,2	36,2	31,1	85,9	808,8	688,4	85,1
Łódzkie	656,0	641,4	97,8	31,1	28,5	91,6	2043,0	1827,3	89,4
Małopolskie	247,3	238,3	96,4	30,5	25,1	82,3	753,6	597,9	79,3
Mazowieckie	1039,5	1011,0	97,3	27,3	24,5	89,7	2837,0	2475,5	87,3
Opolskie	317,3	303,6	95,7	47,1	45,4	96,4	1494,1	1378,4	92,3
Podkarpackie	283,0	259,7	91,8	30,4	25,2	82,9	859,9	654,4	76,1
Podlaskie	526,8	517,4	98,2	27,0	25,3	93,7	1420,4	1311,4	92,3
Pomorskie	422,4	429,3	101,6	36,2	35,0	96,7	1531,2	1502,4	98,1
Śląskie	211,8	198,3	93,7	32,6	29,7	91,1	690,2	589,9	85,5
Świętokrzyskie	272,3	262,9	96,6	28,5	23,6	82,8	776,1	619,3	79,8
Warmińsko-mazurskie	445,1	487,6	109,5	35,3	35,2	99,7	1571,3	1716,6	109,2
Wielkopolskie	1074,4	1067,5	99,4	38,9	35,8	92,0	4181,7	3822,1	91,4
Zachodniopomorskie	492,9	490,3	99,5	41,7	37,4	89,7	2054,3	1834,9	89,3

Tabl. 16. Pszenica ogółem

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2009	2010	2009 = 100	2009	2010	2009 = 100	2009	2010	2009 = 100
POLSKA	2346,2	2406,1	102,6	41,7	39,4	94,5	9789,9	9487,8	96,9
Dolnośląskie	280,2	283,3	101,1	45,0	46,7	103,8	1261,5	1321,7	104,8
Kujawsko-pomorskie	196,4	192,3	97,9	44,6	41,9	93,9	876,8	805,4	91,9
Lubelskie	303,2	308,2	101,6	35,0	32,2	92,0	1061,8	992,1	93,4
Lubuskie	63,0	65,7	104,3	44,6	38,9	87,2	280,7	255,6	91,1
Łódzkie	98,1	101,1	103,1	37,9	36,2	95,5	371,5	366,0	98,5
Małopolskie	111,2	106,7	95,9	32,7	27,3	83,5	363,8	291,2	80,0
Mazowieckie	139,3	157,8	113,2	34,9	31,6	90,5	486,9	497,9	102,3
Opolskie	158,9	162,0	101,9	52,4	52,2	99,6	833,0	845,6	101,5
Podkarpackie	135,9	124,7	91,8	33,1	28,3	85,5	449,9	352,9	78,4
Podlaskie	42,9	43,7	101,9	30,8	29,4	95,5	132,3	128,3	97,0
Pomorskie	134,0	138,7	103,5	48,3	46,6	96,5	647,7	645,7	99,7
Śląskie	66,9	59,2	88,5	38,0	35,7	93,9	254,3	211,6	83,2
Świętokrzyskie	77,1	76,2	98,9	32,8	26,2	79,9	253,1	200,0	79,0
Warmińsko-mazurskie	142,4	171,2	120,3	41,9	41,1	98,1	596,5	703,8	118,0
Wielkopolskie	215,2	218,9	101,7	47,0	44,9	95,5	1010,9	982,0	97,1
Zachodniopomorskie	181,5	196,2	108,1	50,1	45,3	90,4	909,2	888,0	97,7

Tabl. 17. Żyto

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2009	2010	2009 = 100	2009	2010	2009 = 100	2009	2010	2009 = 100
POLSKA	1395,7	1395,6	100,0	26,6	23,4	88,0	3712,9	3270,3	88,1
Dolnośląskie	49,0	45,4	92,6	29,7	30,2	101,7	145,7	137,0	94,0
Kujawsko-pomorskie	76,4	79,5	104,1	27,2	24,2	89,0	208,2	192,4	92,4
Lubelskie	93,0	104,4	112,3	24,4	20,3	83,2	226,5	211,9	93,6
Lubuskie	53,4	50,7	94,9	28,1	24,1	85,8	150,1	122,0	81,3
Łódzkie	181,3	167,5	92,4	25,6	21,3	83,2	464,8	356,9	76,8
Małopolskie	8,8	8,6	98,0	26,1	23,1	88,5	23,0	20,0	86,7
Mazowieckie	292,8	310,8	106,2	22,1	20,3	91,9	647,1	631,1	97,5
Opolskie	18,8	16,2	86,0	36,1	31,9	88,4	67,9	51,7	76,2
Podkarpackie	25,9	24,6	95,1	24,6	20,2	82,1	63,6	49,6	78,0
Podlaskie	101,0	91,3	90,3	22,8	20,2	88,6	230,8	184,6	80,0
Pomorskie	61,8	63,9	103,3	27,1	25,4	93,7	167,5	162,3	96,9
Śląskie	32,5	31,7	97,5	26,5	23,5	88,7	86,2	74,4	86,2
Świętokrzyskie	33,3	38,4	115,2	23,1	20,5	88,7	76,9	78,6	102,2
Warmińsko-mazurskie	52,8	51,0	96,5	29,3	27,0	92,2	155,0	137,7	88,8
Wielkopolskie	218,9	226,8	103,6	30,0	26,7	89,0	655,6	605,1	92,3
Zachodniopomorskie	95,9	84,9	88,5	35,9	30,1	83,8	344,0	255,1	74,2

Tabl. 18. Jęczmień ogółem

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2009	2010	2009 = 100	2009	2010	2009 = 100	2009	2010	2009 = 100
POLSKA	1157,0	1118,8	96,7	34,4	31,6	91,9	3983,9	3533,0	88,7
Dolnośląskie	83,1	74,3	89,4	35,9	37,3	103,9	298,6	277,4	92,9
Kujawsko-pomorskie	114,3	121,8	106,6	33,8	29,9	88,5	386,2	363,6	94,2
Lubelskie	161,4	129,3	80,1	31,1	28,7	92,3	501,7	371,0	74,0
Lubuskie	36,1	34,5	95,5	35,4	29,9	84,5	127,8	103,3	80,8
Łódzkie	58,8	57,4	97,6	32,2	28,5	88,5	189,4	163,6	86,4
Małopolskie	48,9	46,0	94,1	31,9	25,4	79,6	156,0	117,0	75,0
Mazowieckie	67,0	69,8	104,1	26,9	26,5	98,5	180,1	184,7	102,6
Opolskie	73,2	65,0	88,9	44,9	41,6	92,7	328,7	270,4	82,2
Podkarpackie	26,9	23,5	87,2	30,4	24,7	81,3	81,8	57,9	70,7
Podlaskie	23,7	25,4	107,3	28,4	26,3	92,6	67,3	66,8	99,2
Pomorskie	59,6	63,4	106,2	34,8	32,8	94,3	207,4	207,9	100,3
Śląskie	38,2	34,8	91,0	31,1	28,3	91,0	118,8	98,4	82,8
Świętokrzyskie	59,0	59,8	101,3	28,5	23,2	81,4	168,2	138,9	82,6
Warmińsko-mazurskie	53,0	62,8	118,5	31,0	31,9	102,9	164,0	200,6	122,3
Wielkopolskie	168,5	166,3	98,7	39,8	36,5	91,7	670,7	606,2	90,4
Zachodniopomorskie	85,3	84,8	99,4	39,5	36,0	91,1	337,2	305,3	90,5

Tabl. 19. Owies

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2009	2010	2009 = 100	2009	2010	2009 = 100	2009	2010	2009 = 100
POLSKA	525,3	539,0	102,6	26,9	24,8	92,2	1415,4	1334,4	94,3
Dolnośląskie	23,3	21,9	93,9	30,2	29,2	96,7	70,5	63,9	90,7
Kujawsko-pomorskie	11,8	12,5	105,4	30,1	25,9	86,0	35,6	32,3	90,6
Lubelskie	73,9	71,1	96,3	25,4	23,7	93,3	187,3	168,4	89,9
Lubuskie	12,6	12,7	100,5	27,3	22,4	82,1	34,3	28,3	82,4
Łódzkie	31,9	36,0	112,8	26,8	27,0	100,7	85,5	97,3	113,7
Małopolskie	19,3	19,7	102,1	24,2	21,6	89,3	46,6	42,5	91,1
Mazowieckie	93,6	106,9	114,3	23,5	21,5	91,5	219,9	229,9	104,5
Opolskie	6,9	7,2	104,4	34,5	32,3	93,6	23,9	23,3	97,6
Podkarpackie	27,7	30,0	108,1	26,2	21,8	83,2	72,7	65,2	89,8
Podlaskie	48,4	50,2	103,8	25,9	24,9	96,1	125,1	124,8	99,8
Pomorskie	35,5	35,9	101,3	27,8	26,9	96,8	98,7	96,7	98,0
Śląskie	12,7	15,2	119,5	29,0	26,2	90,3	37,0	39,9	107,9
Świętokrzyskie	15,2	12,2	80,1	23,2	19,7	84,9	35,3	24,0	68,0
Warmińsko-mazurskie	25,9	27,3	105,2	28,3	28,7	101,4	73,5	78,3	106,6
Wielkopolskie	39,6	41,9	105,8	29,9	27,2	91,0	118,6	114,0	96,1
Zachodniopomorskie	46,9	38,4	81,8	32,2	27,5	85,4	150,9	105,5	69,9

Tabl. 20. Pszenżyto ogółem

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2009	2010	2009 = 100	2009	2010	2009 = 100	2009	2010	2009 = 100
POLSKA	1465,0	1258,7	85,9	35,7	32,6	91,3	5234,0	4107,8	78,5
Dolnośląskie	27,6	23,6	85,6	38,4	36,0	93,8	106,0	84,9	80,1
Kujawsko-pomorskie	138,2	121,9	88,2	38,7	36,2	93,5	535,0	441,2	82,5
Lubelskie	133,7	117,7	88,0	27,4	23,5	85,8	365,8	276,3	75,5
Lubuskie	37,0	37,2	100,5	41,1	33,7	82,0	152,3	125,5	82,4
Łódzkie	149,9	147,6	98,5	35,3	32,1	90,9	529,9	473,4	89,3
Małopolskie	19,0	16,5	86,9	28,1	23,5	83,6	53,5	38,9	72,7
Mazowieckie	227,3	140,0	61,6	31,8	26,6	83,6	722,9	373,1	51,6
Opolskie	28,3	20,3	71,8	45,2	39,3	86,9	128,0	79,9	62,4
Podkarpackie	22,1	18,1	81,8	28,5	21,9	76,8	63,0	39,7	62,9
Podlaskie	102,1	99,0	96,9	30,1	27,3	90,7	307,6	270,6	88,0
Pomorskie	70,2	67,8	96,6	33,8	33,1	97,9	237,5	224,6	94,6
Śląskie	34,7	25,7	73,9	32,8	31,2	95,1	114,0	80,1	70,3
Świętokrzyskie	45,1	33,1	73,4	29,6	25,6	86,5	133,7	84,7	63,4
Warmińsko-mazurskie	103,3	88,7	85,9	37,0	36,9	99,7	382,1	327,6	85,7
Wielkopolskie	268,6	248,5	92,5	43,6	40,2	92,2	1170,9	998,8	85,3
Zachodniopomorskie	57,7	52,8	91,5	40,2	35,7	88,8	231,8	188,6	81,4

Tabl. 21. Mieszanki zbożowe ogółem

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2009	2010	2009 = 100	2009	2010	2009 = 100	2009	2010	2009 = 100
POLSKA	1339,6	1393,6	104,0	29,0	27,1	93,4	3884,0	3775,5	97,2
Dolnośląskie	22,4	28,0	125,2	30,9	29,5	95,5	69,2	82,7	119,5
Kujawsko-pomorskie	78,2	95,8	122,5	30,7	28,4	92,5	240,3	271,8	113,1
Lubelskie	150,9	152,0	100,8	28,0	26,1	93,2	421,9	396,3	93,9
Lubuskie	21,1	20,7	98,0	30,2	26,0	86,1	63,6	53,8	84,6
Łódzkie	135,9	131,7	96,9	29,6	28,1	94,9	401,8	370,1	92,1
Małopolskie	40,0	40,7	101,7	27,6	21,7	78,6	110,6	88,4	79,9
Mazowieckie	219,6	225,7	102,8	26,4	24,8	93,9	580,1	558,9	96,3
Opolskie	31,1	32,8	105,4	36,2	32,8	90,6	112,7	107,4	95,4
Podkarpackie	44,4	38,8	87,3	29,0	23,0	79,3	128,9	89,2	69,2
Podlaskie	208,7	207,9	99,6	26,7	25,8	96,6	557,1	536,3	96,3
Pomorskie	61,3	59,6	97,3	28,1	27,7	98,6	172,5	165,2	95,8
Śląskie	26,6	31,8	119,3	30,0	26,9	89,7	79,8	85,5	107,1
Świętokrzyskie	42,6	43,3	101,6	25,6	21,5	84,0	109,0	93,1	85,5
Warmińsko-mazurskie	67,7	86,6	127,8	29,6	31,0	104,7	200,2	268,6	134,2
Wielkopolskie	163,7	165,1	100,9	33,9	31,3	92,3	555,1	515,9	92,9
Zachodniopomorskie	25,6	33,3	130,1	31,7	27,8	87,7	81,2	92,3	113,7

Tabl. 22. Rzepak i rzepik ogółem

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2009	2010	2009 = 100	2009	2010	2009 = 100	2009	2010	2009 = 100
POLSKA	810,0	769,3	95,0	30,8	27,0	87,7	2496,8	2077,6	83,2
Dolnośląskie	109,5	105,6	96,5	30,1	26,8	89,0	329,5	283,1	85,9
Kujawsko-pomorskie	119,4	96,1	80,5	30,8	28,6	92,9	368,2	275,3	74,8
Lubelskie	39,4	34,0	86,2	21,0	23,7	112,9	82,8	80,7	97,5
Lubuskie	32,0	32,2	100,6	35,3	28,7	81,3	113,0	92,3	81,7
Łódzkie	16,9	19,3	114,2	27,5	25,9	94,2	46,7	50,1	107,4
Małopolskie	4,7	4,7	99,9	31,8	23,7	74,5	14,9	11,1	74,5
Mazowieckie	28,8	28,6	99,5	25,8	27,1	105,0	74,1	77,6	104,7
Opolskie	71,5	65,4	91,5	35,6	25,7	72,2	254,6	167,9	65,9
Podkarpackie	13,0	15,2	116,9	25,1	21,0	83,7	32,7	32,0	97,8
Podlaskie	5,1	7,2	141,0	28,8	27,0	93,8	14,8	19,5	132,1
Pomorskie	55,7	56,9	102,3	31,4	27,6	87,9	174,7	157,0	89,8
Śląskie	19,4	15,8	81,3	27,9	22,7	81,4	54,2	35,9	66,2
Świętokrzyskie	8,1	6,4	78,5	23,0	22,5	97,8	18,6	14,3	77,1
Warmińsko-mazurskie	60,8	59,2	97,3	26,1	24,3	93,1	158,7	143,8	90,6
Wielkopolskie	123,6	115,8	93,7	34,2	29,1	85,1	423,0	337,1	79,7
Zachodniopomorskie	102,0	106,8	104,7	33,0	28,1	85,2	336,3	299,9	89,2

Tabl. 23. Ziemiaki

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2009	2010	2009 = 100	2009	2010	2009 = 100	2009	2010	2009 = 100
POLSKA	508,0	490,9	96,6	191	179	93,7	9702,8	8766,0	90,3
Dolnośląskie	22,6	22,8	101,3	204	209	102,5	458,9	478,1	104,2
Kujawsko-pomorskie	23,3	22,5	96,6	202	193	95,5	469,8	435,1	92,6
Lubelskie	41,5	44,1	106,4	189	187	98,9	783,5	824,9	105,3
Lubuskie	11,8	11,5	97,4	191	187	97,9	225,3	214,9	95,4
Łódzkie	50,7	49,2	97,0	210	186	88,6	1066,8	913,3	85,6
Małopolskie	42,8	44,5	104,0	161	124	77,0	687,4	550,4	80,1
Mazowieckie	84,6	71,0	84,0	166	170	102,4	1404,0	1207,1	86,0
Opolskie	13,2	15,2	114,4	215	200	93,0	284,7	303,6	106,6
Podkarpackie	48,0	44,8	93,3	178	154	86,5	853,1	688,4	80,7
Podlaskie	22,7	21,2	93,4	161	173	107,5	365,6	367,6	100,5
Pomorskie	26,8	28,5	106,5	228	216	94,7	610,5	615,2	100,8
Śląskie	13,8	13,3	95,9	209	162	77,5	288,6	214,2	74,2
Świętokrzyskie	25,8	25,8	99,9	173	132	76,3	446,2	340,5	76,3
Warmińsko-mazurskie	12,1	13,2	108,8	175	196	112,0	213,0	258,9	121,5
Wielkopolskie	43,3	38,2	88,2	226	218	96,5	981,0	832,2	84,8
Zachodniopomorskie	24,9	25,0	100,5	227	209	92,1	564,3	521,7	92,4

Tabl. 24. Buraki cukrowe

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2008	2009	2008 = 100	2008	2009	2008 = 100	2008	2009	2008 = 100
POLSKA	199,9	199,9	100,0	543	491	90,4	10849,2	9822,9	90,5
Dolnośląskie	20,6	17,9	87,1	537	514	95,7	1103,7	920,0	83,4
Kujawsko-pomorskie	35,3	37,5	106,5	566	480	84,8	1997,2	1801,6	90,2
Lubelskie	28,4	28,7	101,0	559	481	86,0	1588,1	1380,1	86,9
Lubuskie	2,0	1,9	94,6	467	447	95,7	94,8	85,8	90,5
Łódzkie	6,7	6,5	97,3	549	455	82,9	368,4	296,9	80,6
Małopolskie	1,3	1,2	91,5	584	440	75,3	77,9	53,7	68,9
Mazowieckie	14,5	12,2	84,2	479	447	93,3	692,9	545,4	78,7
Opolskie	13,7	16,3	119,1	603	496	82,3	823,8	807,6	98,0
Podkarpackie	4,9	4,4	91,1	462	423	91,6	225,4	188,4	83,6
Podlaskie	0,4	0,1	28,7	424	497	117,2	17,7	6,0	33,7
Pomorskie	10,6	10,8	102,4	462	491	106,3	488,4	532,1	109,0
Śląskie	1,4	1,6	114,8	627	455	72,6	85,7	71,3	83,2
Świętokrzyskie	5,8	5,8	100,0	475	416	87,6	276,1	241,3	87,4
Warmińsko-mazurskie	2,9	3,2	110,6	487	495	101,6	142,4	160,2	112,5
Wielkopolskie	41,9	40,8	97,5	579	555	95,9	2423,4	2265,2	93,5
Zachodniopomorskie	9,6	10,8	111,9	460	433	94,1	443,3	467,4	105,4